

fulde være. Tale om Indgreb, er det virkelig fleet den nævnte Dag, og det i fuldste Maade; thi skjøndt vi endnu tale om Tiende, er det dog Enhver bekendt, at Tiende slet ikke mere eksisterer i den Betydning, hvori den først blev benævnt saaledes. Den blev netop converteret ved Forordningen af Januar 1810, men paa hvilken Maade blev den converteret? Jeg skal ikke nævne de berøgtede Hølfredste Tiendeforæninger, men det er bekendt nok, paa hvilken Maade det er fleet. Det er bekendt nok, at een Mand svarer en Tønde Byg, medens den anden Mand ved Siden af med accurat det samme Areal kun svarer det Halve; det er bekendt nok, hvorledes det er gaaet til. Svaret til dem, der vilde sige, at det var Rigsdagens Skyld, hvis der blev lagt Haand paa Kirkens Eiendom, er, at den Tale ikke har Noget at betyde. Det er imidlertid mærkeligt nok, at der, saavidt jeg veed, ikke fremkom hverken 1539 — derom vil jeg ikke tale — men heller ikke 1810 en eneste Indsigelse imod, hvad der skete, som om der ikke var gjort det allerringeste Indgreb i Kirkens Eiendomsret, og dengang kunde der dog have været langt mere Grund dertil end nu. Alt dette kan jeg godt indrømme, men jeg skal kun sige, at hvis Regjeringen havde forelagt et saadant Lovforslag i de nævnte Retninger, havde jeg ikke kunnet stemme derfor. Naar jeg ikke vilde gjøre dette, er det visstnok ikke for Kirkens Skyld og heller ikke for Præsterne, men det er netop for Tiendeydernes Skyld, og jeg skal tillade mig at fremsætte mine Grunde herfor. Man omtalte Kirkecommissionen, og jeg indseer tilfulde, at det, efterat den har behandlet Sagen, er vanskeligt at komme med noget Nyt derom. Hvad man nemlig end kan sige om Kirkecommissionen, hvor forskellige Meningerne end kunne være om den, — om end ikke Alle med mig ville deeltage i dog, idetmindste at paa skjønne den store Trost i Gjærningen og den Dygtighed, som der har lagt sig for Dagen, og om end Noget kunde have ønsket et eller andet Medlem ud og et andet ind — jeg gad see, hvilken Minister der kunde have sammenfat Kirkecommissionen saaledes, at Alle være tilfredse med den — maa

vi dog være enige om, at den har virket paa en saadan Maade — det kan anses for et Held eller for et Uheld — at den har taget Brødet ud af Munden paa os, idet det skal være meget vanskeligt at komme til at see en af de Sager, den har behandlet, paa en ny Maade. Dog det er heller ikke alene Meningen med den, men Enhver af os maa dog klare for sig selv. Naar jeg siger, at jeg ikke har villet og aldrig vil stemme for Tiendens Convertering, er det, som sagt, af Hensyn til Tiendeyderne; thi dersom der skulde være Tale om Indbetaling af Tienden i Statskassen, kunde der aldrig blive Spørgsmaal derom paa den Maade, at Kornet skulde indleveres til den; her er ikke Tale om, at vi skulde optage den gamle Skattemaade, hvorefter Kornet blev bragt til og modtaget paa Amtstuen. Dette vil vistnok være urimeligt ikke alene paa Grund af det overordentlig kostbare Apparat, der skulde sættes i Bevægelse ved denne Leilighed, men ogsaa paa Grund af de uhyre Ulemper, som derved vilde fremkomme netop for Tiendeyderne, idet der nemlig vilde blive Tale om gode og sunde Handelsvarer, vægtigt Korn, Overmaal og alt det Brøvl, som vi saa godt kjende. Alene af den Grund mener jeg, at der ikke kan være Tale om Levering af Tienden in natura, men at den maa converteres til Penge og converteres for hver enkelt Skattheyder. Ville nu Skattheyderne virkelig gaae ind derpaa, og er det virkelig deres Dunst? Jeg troer det ikke, og det saameget mindre, som det er mig bekendt, at der paa flere Steder er gjort Tiendeyderne private Tilbud om, at de kunne betale deres Tiende efter Capitelstart, istedetfor at levere den in natura, men at de ikke have villet det. Jeg troer altsaa ikke, at de paa nogen Maade vilde gaae ind paa dette, men det maatte i alt Fald for mig være en Sag, der først var bragt til fuldstændig Klarhed. Det var vel værd at forsøge paa i Sandhed at faae en Udtalelse af Folk om, hvorvidt det er deres Villie, ikke at blive fri for Tienden, men at de faae den converteret fra Naturalier til Penge. Jeg troer ikke, at man i Almindelighed vil gaae ind derpaa, og jeg kan saa godt forstaae, hvor